

[Gunnar Fog-Petersen.]

at Teaterpublikummet vokser i vore Dage med amerikansk Tempo som Følge af det almindelige sociale Fremskridt, men Teatret taber i samme Omfang Kontakten med dette Publikum. Og en fransk Teaterkritiker anføres i samme Forbindelse; han taler om, at der til en ny aandelig Tilstand hos Publikum skal skabes en ny Dramatik, med andre Ord, der skal hverken hældes gammel eller ny Vin paa gamle Læderflasker, men der skal skænkes helt ny Vin paa helt nye Flasker.

Sagen er nemlig den, at den Opfattelse, der er gammel og rodfæstet her i Landet, og som stammer fra den Tid, hvor dansk Aandsliv som eneste Kilder havde Frue Kirke, Universitetet og det kongelige Teater, deles i vore Dage kun af meget faa Mennesker, og den deles i meget ringe Grad, tror jeg, jeg tør sige, af den opvoksende Ungdom. Der er naturligvis Efterkommere af det foregaaende Slægtled her i Hovedstaden og rundt omkring i Landet, der betragter det kongelige Teater som et Aandens Tempel, som det Sted, hvor dansk Sprog formes og udtales paa en normgivende Maade baade for Litteraturen og Borgerne; men det har intet med Virkeligheden at gøre i vore Dage. Det danske Sprog, der dannes i vore Dage, dannes rundt omkring ved en Sammensmeltning mellem de forskellige Dialekter fra alle Landets Egne. Det er Nydannelse, og det bliver det normgivende. Ogsaa den københavnske Dialekt, som er dannet i den sidste Snese Aar, kommer til at spille en meget stor Rolle. Jeg hører ogsaa, at den efterhaanden trænger ind paa det kongelige Teater uden dog at blive normgivende ad den Vej. Og hvad angaar Folkets Trang til de Aandsværdier, som Teatret tidligere bød paa, tilfredsstilles den i vore Dage af helt andre Kilder; Radio, Talefilm, de store Dagblade, Magasinerne, hvor Forfatterne efterhaanden søger til i langt højere Grad, end de gjorde tidligere. Digtningen her i vort Land er ikke knyttet til den lille Kreds omkring Kongens Nytorv. Hvad der er skabt af Litteratur i Danmark i de sidste 20 Aar, er kommet ude fra Befolkningen rundt omkring i Landet, uden synderlig Forbindelse med Stats-scenen, uden at have hentet Næring, uden at have Opbyggelse derfra. Ude fra den brede Befolkning stammer denne Litteratur, ikke mindst fra Nordjylland, som i ganske enestaaende Grad i de sidste 20 Aar har paavirket den, idet man kunde nævne en halv Snese af vore største Forfattere, der har deres Hjemstavn langs Limfjorden, som

jeg nævnte før. Naar alt dette er Tilfældet, er det efter min Mening ørkesløst at ville forsøge paa at skabe en Nyordning af det kongelige Teaters Forhold, som skulde kunne faa nogen Betydning for dansk Aandsliv. Staten har vel Opgaver overfor dette i Fremtiden, Staten maa ogsaa i Fremtiden støtte Scenekunsten, men Staten skal sprede sin Velsignelse over Dale og Byer og ikke koncentrere den til en enkelt gammel Anstalt. Teaterkunsten rundt om i vort Land, Skuespilhusene rundt i vort Land, hvor saadanne bygges, fortjener Statens Støtte, andre Teatre her i Byen ligeledes saavel som Radioen og Filmen. Men at forsøge paa at ville holde Liv i denne Rest af en Fortidskultur er en haabløs Opgave.

Jeg ønsker at sige til den højtærede Undervisningsminister og den Kommission, som nu nedsættes, at jeg føler mig ganske overbevist om, at det store Flertal af Landets Befolkning deler dette mit Syn, hvilket ogsaa gælder det meget store Flertal i Rigsdagen. Vi ved nok, at Traditionen er stærk, men den Tro, som kan flytte Bjerge, er ikke til Stede hverken hos den højtærede Minister eller hos Teatret og Skuespillerne. De tror paa Rigsdagens Vanesløvhed i denne Forbindelse. De tror paa Rigsdagens Mangel paa Handlekraft. De tror paa Traditionens Magt. Men de kan ikke som Kolumbus sige: Giv mig endnu tre sejlene Dage, saa skal jeg finde den nye Verden, for de har faaet tre sejlene Dage bevilget den ene Gang efter den anden, og lige vidt er man kommet. Et Prøveaar tales der om. Naar en Mand er blevet for gammel i Embedet, giver man ham ikke et Prøveaar, det bliver han ikke bedre af — ja, han kan faa et Naadensaar, siger den højtærede Minister for Handel og Industri, og saaledes opfatter jeg ogsaa den Bevilling paa 750 000 Kr., vi nu giver til det kongelige Teater. Jeg opfatter den netop som et Naadensaar. Man kan faa Lov til at blive siddende i Præstegaarden det Aar ud, men saa maa man ogsaa rømme, fordi en ny Tid skal rykke ind. Det gælder Teatret, det gælder ogsaa Dobbeltscenen. Man har talt om, at den har været prøvet. Den har overhovedet ikke været prøvet, og jeg ønsker den heller ikke prøvet, for jeg er paa Forhaand klar over, at det kun vil gøre ondt værre.

Dette vil jeg gerne fremføre fra dette Sted og ved denne Lejlighed, for at det kan høres saa langt, som en Tale herfra høres, og for at man i Tide kan indrette sig derpaa, for Rigsdagens Taalmodighed paa dette Omraade er nu ved at være opbrugt. Og vel kan man sige, at det tilkommer ikke Rigs-